

خبر

دیدار نکردن صالح باوزیردفاع آمریکا

● یک منبع نزدیک به ریاست‌جمهوری عراق در گفت‌وگو با المیادین تأکید کرد: برهم صالح، رئیس‌جمهوری عراق، با هیچ مسئول آمریکایی یا خارجی در جریان سفر به الانبار ملاقات نکرده است.

این منبع درواقع صحت اخبار درباره دیدار برهم صالح با مارک اسپر، وزیر دفاع آمریکا را زیر سؤال برد و این اخبار را باطل و گمراه‌کننده خواند. همچنین شبکه خبری سومریه‌نیوز به نقل از یک منبع نزدیک به صالح گزارش داد، آنچه رسانه‌ها درباره دیدار برهم صالح و وزیردفاع آمریکا در پایگاه‌عین‌الاسد در الانبار منتشر کردند، عاری از صحت است.

برهم صالح نیز در بیانیه‌ای اعلام کرد: من در الانبار بین خانواده و برادرانم میهمان محمد الحلبوسی، رئیس پارلمان هستم. این خبر در حالی تکذیب می‌شود که مارک اسپر شنبه‌شب در سفری اعلام‌نشده وارد پایگاه عین‌الاسد در غرب عراق شد و برخی منابع عراقی مدعی شدند که شخصیت مهمی از ایالات متحده آمریکا وارد این پایگاه شده و قرار است با مقاماتی از عراق و به احتمال زیاد رئیس‌جمهور این کشور دیدار کند.

پایگاه هوایی عین‌الاسد عراق، بزرگ‌ترین پایگاهی است که میزبان نیروهای ائتلاف بین‌المللی علیه داعش به رهبری آمریکا‌ست و بیشترین نظامیان این کشور در این پایگاه مستقرند. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری ایالات متحده و وزیر دفاع و برخی از سناتورهای آمریکا در دو سال گذشته از این پایگاه دیدن کرده‌اند.

سناتورهای جمهوری خواه علیه بن‌سلمان

● ۱۱ سناتور جمهوری‌خواه از ایالت‌های نفت‌خیز آمریکا که به‌تازگی در طرحی خواستار خروج نیروهای نظامی ایالات متحده از عربستان شده‌اند، روز شنبه با سه مقام ارشد سعودی درباره اقدامات جدی برای کاهش تولید نفت تلفنی صحبت کرده‌اند.

خبرگزاری رویترز می‌گوید، سناتور دن سالیوان و سناتور کوین کرامر که طرح خروج نیروهای آمریکایی از عربستان را ماه گذشته ارائه کرده‌اند، ابتکار این تماس تلفنی را به عهده داشتند. آنها در این طرح ارائه‌شده به سنای آمریکا تهدید کرده‌اند، چنانچه عربستان تولید نفت خود را کاهش ندهد، ایالات متحده نیروهای نظامی خود و همچنین سیستم دفاع موشکی تاد را از عربستان سعودی خارج خواهد کرد.

طبق این گزارش، ۱۱ سناتور آمریکایی در این تماس تلفنی دو ساعته مشارکت داشته‌اند. رویترز می‌گوید، باوجود اینکه بعید به نظر می‌رسد که این طرح در کنگره آمریکا به تصویب برسد، اما این اقدام کم‌سابقه ازسوی سناتورهای جمهوری‌خواه در حالی انجام شده است که دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا نیز برای کاهش تولید نفت با پادشاه و ولیعهد عربستان در تماس است. روسیه و عربستان پنجشنبه توافقی را در چارچوب اوپک‌پلاس برای کاهش تولید ۱۰ میلیون بشکه نفت در روز یا به عبارتی ۱۰ درصد عرضه نفت به بازار جهانی اعلام کردند اما هنوز این توافق اجرا نشده است.

کرونا وامکانی برای پول‌شویی مافیا

● بحران‌های اقتصادی و فاجعه‌های طبیعی همیشه امکانات بیشتری برای جرائم سازمان‌یافته فراهم کرده‌اند.

به همین دلیل کارشناسان جنایی و مقامات قضائی ایتالیایی این روزها نسبت به فعالیت‌های گسترده گروه‌های مافیایی ایتالیا، یعنی اندرانگتا (مافیای مستقر در کالابریا)، کازا نوسترا (مافیای سیسیل) و کامورا (مافیای ناپل) هشدار می‌دهند.
چندی پیش روزنامه آلمانی «دی‌ولت» هشدار داده بود اتحادیه اروپا باید مواظب باشد که کمک‌های مالی به ایتالیا برای چیرگی بر بحران کرونا در نهایت باعث تقویت گروه‌های مافیایی نشود.

آنتونیو تالیبا، روزنامه‌نگار و نویسنده کتابی درباره اندرانگتا، نیز مانند «دی‌ولت» معتقد است که کمک‌های مالی اتحادیه اروپا به ایتالیا می‌تواند برای مافیا منبع درآمد تازه‌ای شود. او البته تأکید می‌کند که مافیا به‌طور مستقیم به پول‌های اتحادیه اروپا دست نمی‌یابد بلکه می‌تواند از راه‌های گوناگون از آن بهره‌مند شود.

کارشناسان می‌گویند که گروه‌های مافیایی در سه سطح محلی، ملی و بین‌المللی فعالیت می‌کنند. جالب اینکه معمولاً در سطح محلی به عنوان یک گروه نیکوکار ظاهر می‌شوند، به نیازمندان کمک‌های «بلاعوض» یا وام‌های «کم‌بهره» می‌دهند و در مقابل از آنها انتظاراتی دارند که می‌تواند به اعمال جنایی بینجامد. آنها به‌ویژه در مناطقی که تنگدستان زندگی می‌کنند فعال‌اند و در برخی نقاط از یک خانه به خانه دیگری می‌روند و «کمک‌های» خود را عرضه می‌کنند.

ماه ژانویه و در ابتدای سال ۲۰۲۰ با ارائه چشم‌اندازی از سال جدید به این نکته اشاره کردیم که سال ۲۰۲۰ نقطه عطفی در ایجاد تغییرات تاریخی مرتبط با روند جهانی‌شدن خواهد بود: نقش رهبری ایالات متحده تضعیف خواهد شد، یوپولیسیم ازمیان دموکراسی‌ها برمی‌خیزد، مدلی جایگزین برای اثرگذاری چین در اقتصاد، سیاست و تکنولوژی شکل می‌گیرد و نقش مداخله‌جویانه و تهاجمی روسیه در جهان کاهش می‌یابد. با توجه به این تحولات احتمال دادیم که جهان دوره‌ای از رکود ژئوپلیتیک را تجربه کند. هنوز سه ماه از آغاز سال ۲۰۲۰ نگذشته بود که با شیوع ویروس کرونا، جهان با اولین بحران اقتصادی دوران ژئوپلیتیک روبه‌رو شد. تأثیر همه‌گیری ویروس کرونا تنها اقتصادی نیست و بسیاری از مناسبات و تحولات تأثیر می‌گذارد. در این مطلب اثرات شیوع این ویروس بر جالش‌های عمده سال ۲۰۲۰ را بررسی کرده‌ایم.

چه کسی بر آمریکا حکومت می‌کند؟

در ماه ژانویه و قبل از همه‌گیرشدن ویروس کرونا، چشم‌انداز مبهم اثرگذاری نهادها در حاکمیت ایالات متحده به عنوان مهم‌ترین خطر بالقوه پیش‌رو در سال ۲۰۲۰ مطرح شده بود. امسال انتخابات ریاست‌جمهوری ایالات متحده برگزار خواهد شد و این نهادها با حضور ترامپ در جایگاه رئیس‌جمهور و یکی از نامزدهای انتخابات با چالش‌هایی روبه‌رو خواهند شد که تاکنون بی‌سابقه بوده است.

اگر دونالد ترامپ در میان اتهامات درستی که در مورد اقدامات غیرقانونی‌اش در کاخ سفید مطرح شده، در انتخابات نوامبر پیروز شود، نتیجه انتخابات از سوی رقیب زیر سؤال خواهد رفت و اگر شکست بخورد و اختلاف آرا کم باشد باز هم مشروعیت انتخابات با تردید روبه‌رو می‌شود. در صورت تحقق هر کدام از این دو سناریو، باید انتظار داشت که ایالات متحده با شکایت‌ها و اتهاماتی که طرفین علیه هم مطرح می‌کنند به مدت چند ماه وارد دوره‌ای خلا سیاسی شود. آنچه می‌تواند مشروعیت نهادهای قانونی در ایالات متحده را زیر سؤال ببرد، واکنش رقبای انتخاباتی است؛ خلاف جنجالی که در انتخابات ۲۰۰۰ میان جورج بوش و آل گور رخ داد، این‌بار رقبای رقیب احتمالی دادگاه درباره انتخابات را نخواهند بیرون.

شیوع ویروس کرونا این خطرات را تشدید کرده و حتی احتمال وقوع آنها را جلوتر می‌اندازد. جورجیا، لویزیانا،کنتاکی و اوهایو ایالت‌هایی هستند که تاکنون به دلیل نگرانی از شیوع کرونا انتخابات مقدماتی خود را به تعویق انداخته‌اند و قطعا تعویق انتخابات درون حزبی در ایالت‌های دیگری را هم شاهد خواهیم بود. با ادامه شیوع ویروس کرونا، بسیاری از رای‌دهندگان احساس ناامنی می‌کنند و حاضر به رای‌دادن حضوری نخواهند شد. از سوی دیگر، انتقاده‌ا از عملکرد دولت ترامپ در مقابله با این ویروس افزایش می‌یابد و اقتصاد وارد دوره رکود می‌شود. در چنین شرایطی ترامپ وسوسه می‌شود تا برگزاری انتخابات، رزمه‌های عمده برگزاری انتخابات را مطرح کند و برای بالابردن تنش‌ها در جنجال‌های پرونده درباره جو بایدن و پسرش و عملکرد آنها در اوکراین دامن بزند.

از سوی دیگر، با مشکلاتی که برای کارگران و کارمندان ایجاد می‌شود که قادر به دورکاری نیستند، تنش‌های اجتماعی و اقتصادی تشدید خواهد شد. این مسائل باعث می‌شود تا انتخابات امسال به بیسبب‌ترین انتخابات در آمریکا تبدیل شود. همچنین اگر درخواست تعویق احتمالی انتخابات نیز با تأیید رئیس‌جمهور، کنگره و دیوان عالی روبه‌رو شود، احتمال برگزاری انتخابات آنلاین مورد توجه قرار می‌گیرد و چنین انتخاباتی هم با توجه به مداخله هرکها در انتخابات ۲۰۱۶، با چالش‌های بزرگ‌تری روبه‌رو خواهد شد و کمتر کسی در داخل یا خارج آمریکا فرد پیروز چنین انتخاباتی را دارای مشروعیت کامل برای هدایت بزرگ‌ترین قدرت سیاسی، اقتصادی و نظامی جهان می‌داند.

جدایی بزرگ

جداسازی حوزه‌های تکنولوژی ایالات‌متحده و چین یکی از مهم‌ترین چالش‌های سال ۲۰۲۰ بود. چراکه این امر بر بازارهای سرمایه و تکنولوژی تأثیر فراوانی دارد. اثرگذاری این جداسازی علاوه بر بازار پنج‌هزار میلیارد دلاری تکنولوژی، بر فعالیت‌های اقتصادی هم تأثیر می‌گذارد و شکاف‌های عمیق تجاری، اقتصادی و فرهنگی ایجاد می‌کند. با شیوع ویروس کرونا این روند بخش‌های تولیدی و خدماتی را هم درگیر کرفت و بسیاری از شرکت‌ها را مجبور کرد تا زنجیره تأمین، محدودیت‌های سلامت عمومی باعث توقف سفرهای متعدد بین ایالات‌متحده و چین و کاهش می‌سابقه همکاری و تبادل ارز شده است. شرکت‌ها با انتخاب‌های سخت مواجه خواهند شد. آیا آنها برای همیشه زنجیره‌های تأمین خود را از چین دور می‌کنند یا همچنان در این کشور می‌مانند؟ سیاست‌گذاران در آمریکا و کشورهای دیگر با اشاره به این بحران می‌گویند که تولید باید به سرزمین اصلی نزدیک‌تر شود. تردیدی نیست که گرایش‌ها برای ایجاد جدایی بیشتر بین دو اقتصاد بزرگ جهان بیشتر می‌شود. دیگر کشورها هم چالش‌های بزرگ‌تری را در ایجاد تعادل در روابط خود با ایالات متحده و چین تجربه خواهند کرد.

تقابل آمریکا و چین

علاوه بر جداسازی‌های گسترده‌تر در حوزه تکنولوژی، گستره دیگر تنش‌ها میان آمریکا و چین منجر به تقابل جدی‌تری میان امنیت ملی، نفوذ و ارزش‌های دو

جهان

جهانِ پساکرونا

نقش آمریکا تضعیف می‌شود، یوپولیسیم از میان دموکراسی‌ها برمی‌خیزد و نقش تهاجمی روسیه کاهش می‌یابد

یان برمر . **کلیف کاپچان** **

طرف خواهد شد. دو طرف برای این رقابت و رویارویی از ابزارهای اقتصادی، تحریم‌ها، کنترل بر صادرات و تعرفه‌ها استفاده خواهند کرد. هنگ‌کنگ، تایوان، اویغورها و دریای چین جنوبی از جمله چالش‌های مهم واشنگتن و پکن است. واشنگتن و پکن، شیوع ویروس کرونا را هم در چارچوب رقابت‌های ژئوپلیتیکی خود می‌بینند و این باعث خواهد شد تا بحران کرونا گسترده‌تر شود. مقام‌های ایالات‌متحده، پکن را مسئول شیوع ویروس کرونا می‌دانند و نسبت به استفاده از کمک‌های اضطراری صندوق بین‌المللی پول برای بازپرداخت بدهی‌های کشورهای حاضر در پروژه «راه ابریشم» به چین هشدار داده‌اند. پکن هم در مقابل از موفقیت خود در مهار ویروس کرونا با اتکا به مدل حکمرانی اقتدارگرایانه استفاده خواهد کرد. با نزدیک‌شدن به انتخابات آمریکا، ترامپ انتقادات از خود درباره نحوه مواجهه دولت آمریکا با ویروس کرونا را متوجه چین می‌داند و اینکه دو طرف اخیراً گفت‌وگوهایی مثبت درباره توافق تجاری جدید داشته‌اند اما اقداماتی از جمله ممنوع‌کردن حضور تعدادی از روزنامه‌نگاران آمریکایی در چین و هنگ‌کنگ، رویکرد آمریکا در مورد کمپانی چینی هواوی و اینترنت نسل پنجم ارائه‌شده از سوی این کمپانی و دیگر شرکت‌های فناوری چینی می‌تواند زمینه‌ساز ورود ایالات متحده و پکن به مرحله تازه‌ای از جنگ سرد باشد.

شباهت‌ه‌ندبه‌مودی

نارندرا مودی و دولت او در سال گذشته وضعیت خاص جامو و کشمیر را لغو کردند و طرحی را اجرا کردند که ۱٫۹ میلیون نفر را از حق شهروندی محروم کرد و پس از آن هم قانون جدید مهاجرت را تصویب کرد که براساس آن وابستگی مذهبی نقش اصلی را ایفا خواهد کرد. با توجه به اینکه مودی تاکنون در برابر معترضان عقب‌نشینی نکرده و با خشونت ایستادگی کرده انتظار می‌رود اعتراض‌ها در هند شدت یابد. در چنین شرایطی که رهبران احزاب مخالف مودی اقدامات جنجالی دولت او را به چالش کشیده‌اند، فضای مانور مودی برای اصلاحات اقتصاد در این دوره کاهش رشد اقتصادی تنگ‌تر خواهد شد.

هند با تراکم جمعیتی نزدیک به سه برابر چین، اما با زیرساخت بهداشتی ضعیف‌تر و یک ساختار حکومتی متمرکز، به‌شدت در برابر شیوع ویروس کرونا آسیب‌پذیر است. با این حال تاکنون وضعیت را به خوبی اداره کرده است. هند یکی از اولین کشورهایی بود که اقدامات سختگیرانه مرزی انجام داد و اعلام کرد هیچ گردشگر خارجی اجازه ورود به کشور را حداقل تا ۱۵ آوریل نخواهد داشت. اما چالش‌هایی که هند در پیش دارد روبه‌رور افزایش خواهند یافت. این احتمال وجود دارد که ارائه اطلاعات غلط درباره ویروس کرونا در جوامع اقلیت هند احتمالاً به خشونت فرقه‌ای بیشتری منجر شود. از منظر اقتصادی، چالش‌های مالی هند در بازارهای نوظهور مزایای افت قیمت نفت را از بین خواهد برد و به احتمال زیاد هند شاهد خروج قابل‌توجه سرمایه، کاهش ارزش پول و ضرورت اصلاحات اقتصادی خواهد بود. با این حال بعید است که این اصلاحات عملی شوند، چراکه تیم اقتصادی مودی هنوز به آماری‌های خود اتکا دارد و دولت هم همچنان برنامه‌های ملی‌گرایانه‌اش را در اولویت قرار داده است.

اروپای ژئوپلیتیک

قبل از شیوع کرونا پیش‌بینی می‌شد اتحادیه اروپا برای دفعاع از ارزش‌های خود با رویکردی تهاجمی‌تر در برابر تهدید رقبای سیاسی و اقتصادی ایستادگی کند. در زمینه تنظیم مقررات، مبارزه با غول‌های تکنولوژی آمریکا شمالی ادامه می‌یابد و در زمینه تجارت، اتحادیه اروپا در مورد قوانین اجرایی و تعرفه‌های تلافی‌جویانه سخت‌گیری‌های بیشتری از خود نشان خواهد داد. در رابطه با امنیت، مقامات اروپایی منابع می‌گویند که بزرگ‌ترین بازار جهان برای قطع سوخت مریز بر سر راه تجارت نظامی و توسعه فناوری استفاده کند. این اروپای مستقل، تنش بیشتری با ایالات‌متحده و چین ایجاد خواهد کرد.

با شیوع ویروس کرونا، دولت‌های مستقل اروپایی برای واکنش مؤثرتر خواستار انسجام و رویکرد متحد اتحادیه اروپا شدند اما تاخیر و اختلاف‌ها باعث شد کرونا در اروپا به‌شدت گسترش یابد. رهبران بروکسل برای کاهش ریسک، تسهیلات مالی بیشتری به ایتالیا دادند و نیز اعطای‌پذیری بودجه‌ای را با توافق بین تمامی کشورهای عضو فراهم کرده‌اند. تصمیم ترامپ برای هدف قراردادن اروپا در ایجاد محدودیت‌های سفر، روند اتحادیه اروپا را به سمت استقلال بیشتر سوق

خود استفاده و افکار عمومی را با خود همراه کند. به این نکته اشاره کرده بودیم که سیاست ایالات‌متحده دلیل بی‌ثباتی در منطقه است. عراق در حال حاضر و بسا کاهش قیمت نفت حتی بیشتر از گذشته در معرض فروپاشی حکومت قرار دارد و شیوع گسترده ویروس کرونا در عراق می‌تواند بحرانی غیرقابل‌تصور در این کشور ایجاد کند. در چنین شرایطی فضا برای احیای داعش و دیگر گروه‌های تندرو فراهم خواهد شد و ایالات‌متحده را مجبور خواهد کرد که خروج خود از عراق را به تعویق بیندازد. بازسازی سوریه نیز با چالش‌های جدی‌تری روبه‌رو خواهد شد. شیوع ویروس کرونا و نیز کاهش دارایی و ثروت حکومت‌های تأثیرگذار در این کشور درپی کاهش قیمت نفت، موانعی جدید بر سر راه بازسازی سوریه خواهند بود.

نارضاتی در آمریکا لاتین

جوامع آمریکای لاتین در سال‌های اخیر به‌طور فزاینده‌ای دوقطبی شده‌اند. در سال ۲۰۲۰، خشم عمومی نسبت به کندی رشد اقتصادی، فساد و خدمات عمومی بدون کیفیت، خطر بی‌ثباتی سیاسی را در این جوامع بالا خواهد برد. این مسئله زمانی وخیم‌تر می‌شود که می‌دانیم طبقات متوسط آسیب‌پذیر در کشورهای آمریکای لاتین با افزایش هزینه‌های دولتی در خدمات اجتماعی، کاهش توانایی دولت برای اجرای سیاست‌های ریاضتی مورد انتظار سرمایه‌گذاران خارجی و صندوق بین‌المللی پول روبه‌رو هستند. انتظار داریم غیرقابل پیش‌بینی در انتخابات‌ها رقم بخورد.

آمریکای لاتین یکی از ناآرامه‌ترین بخش‌های جهان است که با ویروس کرونا دست‌وپنجه نرم می‌کند. شیوع شدید این بیماری در منطقه همراه با کاهش قیمت نفت، باعث دامن‌زدن به خشمی خواهد شد که در ابتدای سال ۲۰۲۰ نمایان بود. تمام چالش‌هایی که ما پیش‌بینی کردیم به احتمال زیاد بدتر خواهند شد: تراژ مالی رو به وخامت خواهد گذاشت، ارزش پول کاهش خواهد یافت، خشونت دولت‌ها افزایش خواهد یافت، وضعیت خدمات عمومی باعث ناراضیاتی بیشتری خواهد شد و سرمایه‌گذاری‌های خارجی کاهش می‌یابد. ناراضیاتی عمومی می‌تواند توانایی دولت‌ها را در انجام اقدامات ریاضتی اقتصادی کاهش دهد و طبیعتاً شرایطی برای آرام‌کردن معترضان از جمله در شیلی وخیم‌تر می‌شود. در میانه سقوط قیمت نفت، رهبران کشورهای تولیدکننده نفت مانند برزیل، کلمبیا، اکوادور و مکزیک تلاش خواهند کرد تا دولت‌های خود را از ورشکستگی نجات دهند. اما این چهار رهبر با محدودیت‌های مالی مواجه هستند. چشم‌انداز به‌ویژه برای اکوادور و آرژانتین (به دلایل غیرنفتی) بدتر است. در برزیل، هنوز امید به بهبود وضعیت وجود دارد. در حالی که در مکزیک، وجود دولتی ضعیف بحران را گسترش خواهد داد.

ترکیه

رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهوری ترکیه، سابقه‌های طولانی در واکنش‌های تحریک‌آمیز به تهدیدها دارد. ترکیه سال ۲۰۲۰ را در حالی آغاز کرد که اردوغان هم در داخل و هم در خارج ترکیه به ماجراجویی‌ها و تنش‌آفرینی‌های خود ادامه می‌داد. با این حال اردوغان دوران افول خود را سپری می‌کند. او دیگر از حمایت همه‌جودتی به پروژه‌های حزب حاکم عدالت و توسعه (AKP) سود نمی‌برد و بسیاری از هم‌راهان سال‌های اخیرش احزابی مستقل در مخالفت با اردوغان تشکیل داده‌اند. پیش‌بینی می‌شد که روابط ترکیه با ایالات‌متحده در نیمه اول سال جاری با چالش‌هایی روبه‌رو شود که باعث کاهش اعتبار ترکیه، رویکرد ناآشن شدن سرمایه‌گذاران خارجی از این کشور و سقوط دوباره ارزش لیر شود. با شناختی هم که در اردوغان داشتیم قابل پیش‌بینی بود که واکنش‌های رئیس‌جمهور ترکیه باعث واردآمدن ضربات مهلک‌تری به اقتصاد رنجور این کشور خواهد شد.

شیوع گسترده کرونا در ترکیه، اردوغان را در حالت دفاعی قرار می‌دهد و حتی او را بیشتر از قبل مستعد سیاست‌های غیرمعمول می‌کند. به گفته اردوغان، نفت ارزان به بانک مرکزی ترکیه اجازه می‌دهد تا نرخ بهره را به ارقامی تکرریمی کاهش دهد؛ همان‌گونه که اردوغان مدت‌ها آرزوی آن را داشت. اما این کشور در پی شیوع کرونا با ظرفیت محدود سیاست‌های پولی برای مبارزه با مشکلات اقتصادی ناشی از این ویروس روبه‌رو خواهد شد. ویروس کرونا به صنعت گردشگری و همچنین صادرات در حوزه‌های الکترونیک، داروسازی و صنعت خودروی ترکیه آسیب جدی خواهد رساند. از سوی دیگر، کاهش قیمت نفت باعث کاهش نرخ تورم در این کشور می‌شود. سقوط قیمت نفت بیش از آنکه به ترکیه و متحدهش قطر آسیب بزند، رقبای منطقه‌ای اردوغان از جمله عربستان سعودی و امارات‌متحده عربی را دچار چالش خواهد کرد. در میان این چالش‌ها، اردوغان در داخل ترکیه هم با دردهای سیاسی تازه‌ای روبه‌رو شده است. متحدان سابق او در حزب عدالت و توسعه در برابرش سنگربندی می‌کنند و به‌تازگی هم علی باباجان، معاون سابق نخست‌وزیر ترکیه حزب تازه‌ای برای رقابت با او تشکیل داده است. در چنین شرایطی اردوغان بیش از هر زمان به رهبری زخم‌خورده و غیر قابل پیش‌بینی تبدیل می‌شود.

● **تحلیلگر سیاست خارجی آمریکا و بنیان‌گذار مؤسسه «اوراسیاگرپ»**

● **تحلیلگر در حوزه روسیه و ایران، رئیس مؤسسه «اوراسیاگرپ»**

در حوالی میدان سرخ

روزهای شلوغ کرملین زیرسایه‌کرونا

احمد وحشیتبه

● اگرچه خیابان‌های مسکو در هفته‌ای که گذشت به‌موجب اجرای طرح قرنطینه خانگی خلوت بود، اما کرملین روزهای شلوغی را سپری کرد. کنفرانس‌های آنلاین، گفت‌وگوهای تلفنی و جلسات خبری که از یک سو بر قیمت نفت متمرکز بود و از سوی دیگر به چه باید کرد‌ها در سیاست داخلی اشاره داشت، عموماً بسا محوریت رئیس‌جمهور یا نخست‌وزیر روسیه برگزار شد؛ البته در این میان ویروس کرونا به‌عنوان متغیری مستقل، نقشی کلیدی در تمامی موضوعات داشت.

حود ۱۰ هفته‌ای از نخستین سخنرانی تلویزیونی ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه، درباره کرونا و اعلام تعطیلی مسکو و پس از آن تمامی کشور روسیه می‌گذرد. در این میان اما بسیاری از افراد که در مسکو فعالیت می‌کردند به شهرهای خود بازگشتند و ترجیح دادند در شهرها و روستاهای خود و در کنار خانواده به گشت‌وگذار بپردازند؛ گردش‌هایی که در مسکو نیز گاهی مشاهده می‌شد و همین ساده‌انگاری‌ها از سوی شهروندان با وجود شرایط قرنطینه تأثیر مهمی در شیوع این ویروس ناخوانده داشت. از همین‌رو پوتین با اعلام سیاست‌گذاری‌های حمایتی اقتصادی جدید خطاب به مردم این کشور تأکید کرد، می‌دانم که مانند در چهاردیواری خانه، خواب‌آور و عامل مشکلات خانواده‌گی و مالی است، اما نظم نقطه عطف مبارزه با کروناست و طی این روزها هم نشان داده شده که مانند در خانه روشی مؤثر است.

در آن سو شهردار مسکو عصر جمعه از رشد بیش از دویرباری مبتلایان به مشکلات ریوی خبر داد و گفت که به احتمال زیاد این نیز بیماری کروناست و هفته آینده اوضاع بدتر خواهد شد؛ بنابراین تأکید کرد که قرنطینه خانگی در مسکو از امروز، دوشنبه، وارد فاز عملیاتی جدی‌تری می‌شود که به موجب آن عبور و رفت‌وآمد خانوادگی و مالی است، اما نظم نقطه مجازند سه نزدیک‌ترین فروشگاه نزدیک منزل خود مراجعه‌کنند.

کرونا و تانک‌های روسی

مقامات کرملین در نظر داشتند که هفتادوپنجمین سالگرد جشن بزرگ میهنی را با شکوه ویژه‌ای برگزار کنند و در همین رابطه پوتین در دیدارهای خود از مقامات عالی‌رتبه جهان ازجمله دونالد ترامپ، امانوئل مکرون و آنکلا مرکل، رهبران آمریکا، فرانسه و آلمان دعوت کرده بود. اما در هفته‌ای که گذشت، راشاتودی به نقل از روزنامه آلمانی به اهمیت برگزاری این مراسم و رژه آن برای کرملین، اشاره کرده و پرسیده بود که آیا ویروس کرونا از تانک‌های روسی عبور می‌کند؟ در واقع نگارنده به این موضوع اشاره داشت که آیا این احتمال وجود دارد که روسیه بگوید تانک‌های این کشور ضدکروناست و این رژه را برگزار کند. اگرچه دیمیتری پسکوف، سخنگوی خارجی باطل پیش‌تر گفته بود دعوت‌نامه میهمانان خارجی باطل نشده است، اما با این حال برخی گمانه‌زنی‌ها از تعویق در برگزاری این مراسم به ماه سپتامبر حکایت دارد، چراکه بدیهی است اگر این مراسم همچون گذشته در نهم ماه می، یعنی کمتر از یک ماه دیگر برگزار شود، با توجه به آغاز نقطه‌ای دوج این ویروس در مسکو بعید به نظر می‌رسد که مقامات بدیابیه بین‌المللی یا حتی خبرنگاران دیگر کشورها برای این رویداد به مسکو سفر کنند و طبیعتاً برگزاری بدون تماشاگر آن نیز نتیجه مطلوبی برای کرملین نخواهد داشت.

گفت‌وگوهای پی‌درپی پوتین و ترامپ

در این هفته شلوغ کاری، رؤسای‌جمهور روسیه و آمریکا در روزهای پنجشنبه و جمعه با یکدیگر تلفنی گفت‌وگو کردند؛ مکالماتی بسیار کوتاه، به ابتکار عمل طرف آمریکایی و طبیعتاً با محوریت نفت و کرونا. به دنبال عروبتت ۱۰ روز پیش ترامپ و پوتین، دو خواستار او از روسیه و روسیه، پوتین پیشنهاد کاهش ۱۰ میلیون بشکه‌ای تولید نفت را اعلام کرد؛ سیاستی برد-برد برای طرفین که البته شاید برای کوتاهمدت ضمانت اجرایی داشته باشد؛ موضوعی که در نشست وزرای اوپک‌پلاس نیز در فرآیندی مشخص تصویب شد. اگرچه امااگرهای بسیاری بر این قول و قرارهای نفتی که زیر سایه بحران کرونا انجام شد، وجود دارد. لئونید فدون، معاون شرکت نفتی لوک اوپل روسیه می‌گوید، در صورت اجرای توافق‌نامه اوپک‌پلاس، این شانس وجود دارد که قیمت نفت سیر صعودی به سمت ۴۰ دلار پیدا کند اما در غیر این صورت انتظار می‌رود که هر بشکه، قیمتی میان ۱۵ تا ۲۰ دلار داشته باشد. اتفاقی که به رفتار آلمانی آمریکا، عربستان و روسیه بسیار وابسته است. از همین رو و با توجه به اهمیت استراتژیک نفت در شرایط کنونی برای روسیه و آمریکا انتظار می‌رود که مقامات دو کشور به همکاری تاکتیکی بیشتری در این شرایط دست یابند؛ چراکه با توجه به گستردگی جمعیت این کشورها، اگر سیاست‌های اعلانی حمایتی از شهروندان در این ماه‌های قرنطینه خانگی و تعطیلی کسب‌وکارها عملی نشود، این دولت‌ها که نفت جایگاه استراتژیکی در بودجه آنها دارد، با چالش جدی مطالبات مردمی مواجه خواهند شد. از همین‌رو پوتین و ترامپ در آخرین مکالمه تلفنی خود در روز جمعه تأکید کردند که این گفت‌وگوها را ادامه خواهند داد.